

بامانی

(موسیقی تالش و تات)

بیست و پنج آهنگ تالشی و تاتی

آهنگساز: مهرباب مسرور

نویسنده: مهرباب مسرور

۱۳۹۹

سرشناسه	: مسرور، مهرباب، ۱۳۴۸ -
عنوان و نام پدیدآور	: بامانی: موسیقی تالش و تات: بیست و پنج آهنگ تالشی و تاتی / آهنگساز و نویسنده: مهرباب مسرور.
مشخصات نشر	: رشت: دلکام، ۱۳۹۹.
مشخصات ظاهری	: ۵۶ص؛ پارتیسیون؛ ۲۲×۲۹س.م.
شابک	: 978-622-622961-6
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
عنوان دیگر	: موسیقی تالش و تات.
موضوع	: موسیقی محلی ایرانی - تالش -- تات
موضوع	: Folk music -- Iran -- Talesh -- Tat
موضوع	: موسیقی محلی ایرانی - تالش - تات -- پارتیسیون
موضوع	: Folk music -- Iran -- Talesh -- Tat -- Scores
رده بندی کنگره	: M۱۸۲۰
رده بندی دیویی	: ۷۸۹/۹۲۳۶
شماره کتابشناسی ملی	: ۶۱۴۰۰۲

آدرس وب سایت انتشارات دلکام: www.delkampus.ir

آدرس الکترونیکی انتشارات دلکام: nikdelpb95@gmail.com

تلفن انتشارات: ۰۹۱۱۳۳۱۰۵۸۰

قطع: رحلی شمارگان: ۱۰۰۰ جلد نوبت و سال چاپ: اول ۱۳۹۹

قیمت: ۳۰۰۰۰۰ ریال کلیه حقوق برای مولف محفوظ است.

فهرست

* پیش گفتار

* درباره جغرافیا و موسیقی اقوام تالش و تات

نام و صفحه ترانه ها

ردیف	نام آهنگ	ترجمه	تلفظ	صفحه
۱	شیشه قلیان (تاتی)	شیشه قلیان	shisha ghalyan	۱
۲	بیزن بو یار (تاتی)	برخیز و بیا یار	Bayzn boo yaar	۳
۳	مغرب (تاتی)	غروب	maghrib	۴
۴	نازه یار (تاتی)	یار نازنین	naaza yaar	۶
۵	بامانی (تاتی)	بامانی (نام بانوی تاتی)	bamani	۸
۶	وله تا (تاتی)	گلبرگ	velataa	۱۰
۷	تالشیمون	تالش هستیم	taleshimoon	۱۲
۸	لیوه تا	تک برگ	livataa	۱۴
۹	سبا پری	فردا بیا	sabaa beri	۱۶
۱۰	اشته بانه کو	به بهانه تو	eshte baana koo	۱۸
۱۱	زموئه	زمانه	zamoona	۲۰
۱۲	ننه	مادر	nana	۲۲
۱۳	دس به دس آده منه	دست به دست من بده	das ba das oda mena	۲۴
۱۴	ساره شوون	شبهای پر ستاره	saara shavoon	۲۶
۱۵	دده و زوئه	پدر و پسر	dada o zooah	۲۸
۱۶	اشته خنده رو مرم	برای خنده ات میمیرم	eshte khanda ro merm	۳۰
۱۷	کوراش ته آمه (عانبز)	از کجا آمده ای	koorash te oma	۳۲
۱۸	گاندمه هو (عانبز)	کوه گندم	gandema hoo	۳۴
۱۹	آروجون	آن روزها	a roojoon	۳۶
۲۰	پاییزه شو	شب پاییزی	payiza shav	۳۸
۲۱	گندمه نونی عطر بو	عطر نان گندم	gandema nooni atra boo	۴۰
۲۲	بیگه دستیم	دستم را بگیر	bigh dastim	۴۲
۲۳	آمه سوزه باهار	آمد بهار سبز	oma savza bahar	۴۴
۲۴	یا رحمت للعالمین	ای مایه آموزش و بخشش	ya rahmatan lelalamin	۴۶
۲۵	قشنگه آرده	بیلاق زیبای ارده	ghashanga ardah	۴۸

(لازم به ذکر است که اکثر این ترانه ها در آرشیو صداوسیما و یا به صورت آلبوم رسمی وزارت ارشاد و یا تک آهنگهای رسمی در کانالهای مختلف مجازی، سایت ها و نرم افزار های مختلف مربوط به موسیقی تالش موجود هستند و علاقه مندان چه جهت اجرا و چه به جهت شنیدن، میتوانند این آهنگها را جستجو و تهیه نمایند).

پیش گفتار

به نام یگانه هنرمند هستی

در هیاهوی پر زرق و برق و پر سرو صدای موسیقیهای جدید با عناوین مختلف همچون پاپ و راک و جاز و غیره و همچنین در دوران هجمه ی بی قید و شرط به روز رسانی موسیقی های مناطق مختلف ایران توسط جوانان جویای نام پرداختن و ساخت و پژوهش در حیطه موسیقی های محلی و مقامی لذتی دارد و صف ناشدنی.

موسیقی محلی و مقامی تالش که جزو غنی ترین و قدیمی ترین مقامهای موسیقایی فلات ایران و حتی جهان می باشد از این مقوله مستثنی نیست. ساختار موسیقی تالش برگرفته از آداب و سنن و احوالات جوامع بومی و محلی آنست و این احوالات در برگیرنده مواردی همچون کار و تالش در مزارع، گذراز بیلاق و قشلاق، دامداری و کشت و زرع، مراسم مذهبی و آیینی، قدردانی از اسطوره های پهلوانی و قهرمانی، ایثار و از خود گذشتگی و آیینهای جشن و سرور می باشد. بنابر این نام موسیقی (محلی و مقامی) تالش بر روی آن حک شده است و باید در حفظ و گسترش آن بکوشیم.

اینجانب طی سالها حضور در حوزه موسیقی محلی و مقامی تالش و تات آثاری ساخته ام که تعدادی از آن را در این کتاب و کتب دیگر آورده ام. در حفظ و اشاعه موسیقی تالش تمام تلاشم را نموده ام و سعی کرده ام تا ساختار آنرا حفظ کنم. آهنگهای من نه تکرارند نه تقلید بلکه همه را خلق کرده ام. جلد اول کتاب من با نام دیگری در سال ۹۲ منتشر شد که پس از ایجاد تعدادی کانال و صفحات مجازی به همان نام، به دلیل تشابه اسمی تغییر رویه دادم و نام های جدیدی را برای کتابهای بعدی خود برگزیدم. همچنین دارای چندین ساعت فیلم پژوهشی از عنبران تاشفت و فومنات و رودبار و رستم آباد و از آستارا تا باکو در زمینه آواها و نواهای تالش و تات می باشم که از آنها الهام میگیرم و گفتمنی است در این زمان که کتابم منتشر میشود بیشتر افرادی که از سال ۷۰ مورد تحقیق قرار گرفته اند در قید حیات نیستند.

هدف از آوردن اشعار شاعران عزیز در کنار نتهای موسیقی این بوده که علاقه مندان در اجرا و استفاده دسترسی به شعر داشته باشند و مهمتر از آن به حفظ و گسترش زبان تالش و تات کمکی کرده باشد. از شاعران گرامی که نامشان در این کتاب آمده است تشکر میکنم و نیز امیدوارم چاپ سری کتابهای آهنگهای من در ماندگاری ملودیا و واژگان اصیل تالشی کمک کند.

* جا دارد از نگین و نسیم، دختران هنرمند و نازنینم، که در نوشتن تنها و اجرای طرح جلد کتاب مرا یاری دادند تشکر ویژه کنم *

*** جغرافیای سرزمین تالش ***

منطقه قومی تالش از حدود شهرستان رودبار گیلان آغاز می شود و با دربرگرفتن سراسر آبریز شرقی البرز شمالی - کوههای تالش و جلگه های ساحلی آن، از کپورچال تا مغان شرقی و شهرستان سالیان در خاک شیروان (جمهوری آذربایجان کنونی) امتداد می یابد. این منطقه به سه حوزه تقسیم می شود ۱ - حوزه شمالی شامل شهرستانها یا رایونهای: آستارا، لنکران، لریک، ماسالی، بیله سوار، و جلیل آباد ۲ - حوزه میانی شامل شهرستانهای: آستارا، تالش، رضوانشهر و ماسال ۳ - حوزه جنوبی که در برگیرنده شهرستانهای فومن و شفت می باشد. بخشهایی از منطقه قومی تالش نیز در محدوده شهرستانهای نمین، رودبار، بندر انزلی و صومعه سرا قرار گرفته است.

*** تقسیم بندی انواع موسیقی محلی و مقامی تالش در ایران ***

موسیقی تالشی بر پایه دستگاه شور است و همچنین در بعضی متعلقات شور مانند ابوعطا و افشاری اجرا میشود. همچنین در مایه شوشتی نیز قابل اجراست. موسیقی تالشی بر اساس تم و محتوا به قسمتهای زیر تقسیم بندی شده است:

- ۱- دستونها: همان آواز است که بر اساس نوع شعر و موضوع (مذهبی یا روایی) و با توجه به جغرافیای منطقه در نقاط ایست و شاهد متفاوت بوده و فیگور اوج و فرود هر کدام منحصر به منطقه میباشد.
- ۲- ترانه ها: به همه نغمه هایی که خوانندگان یا مردم بومی تالش در موقعیتهای مختلف همراه با ریتم میخوانند میگویند که به چند مورد اشاره میکنم:

- الف) ترانه های اسطوره ای: این ترانه ها داستان یک قهرمان یا پهلوان نامی و از ارزشهای مثبت اخلاقی وی را یادآوری می کنند.
 - ب) ترانه های تلاش: دو گروه می باشند: نغمه هایی که در مزارع توسط مردان و زنان خوانده می شوند و نغمه های مربوط به فعالیتهای رایج در منازل.
 - پ) مولودی خوانیها: این نغمه ها به وسیله مولودی خوانها در اعیاد و مراسم مذهبی از جمله مبعث حضرت رسول اکرم (ص) و اغلب به شکل گروهی اجرا می گردد. ساز قالب در این نوع اجراها دف می باشد.
 - ت) ترانه های جشن و سرور: این ترانه ها در مراسم جشن و سرور اجرا می گردند.
- ۳- هوا (پرده): هر ملودی که با ساز نواخته میشود هوا نام دارد.
 - ۴- نوروزنامه خوانی: نوع بدون ساز از اجراهاست که قبل از آغاز سال جدید به صورت گروههای دو یا سه نفری خوانده میشود.
- * سازهای مقامی: نی چوپانی (لّاه)، دایره و دف از جمله سازهایی هستند که از سالهای دور در مناطق تالش نشین رایج بوده اند.
- ** امروزه سازبندی موسیقی تالش توسط سازهای مانند تار، سنتور، کمانچه، ویالن، نی هفت بند، تنبوره تالشی، عود، و سازهای کوبه ای مانند دف و تمبک و دایره انجام میشود.

*** تات ***

موسیقی تاتی نوشته شده در این کتاب برگرفته از پژوهش یکساله اینیانب در باره موسیقی تات می باشد که در استان اردبیل و مناطقی مانند خلخال ، بشش شاهرود (کلور، درو، اسبو، اسکستان ، شال ، دیز ، کرین ، لرد ، کیلوان ، کرنق) و همچنین طارم ، پيله زیر و کفل که همواره با استان کیلان و مناطق تالش نشین هستند قرار دارند که هنوز به زبان تاتی تکلم میکنند و اصالت زبانی و آیینی و موسیقی خود را حفظ نموده اند. نوشتن در کنار فرهیشتگان و سالفوردگان تاتی مناطقی که نام بردم و ضبط نغماتی که زمزمه میکردند و همچنین فیکورهای اجرای آوازی و سازی آنان و اشعاری که میخواندند مرا به این تئیه رساند که شعر و موسیقی تاتی تافته جدا بافته ای از موسیقی تالشی نیست و از نظر زبانی بسیار نزدیک به زبان تالشی است که رهنمون خوبی برای نوشتن این آثارم گردید. موسیقی تاتی مانند زبان و قوم تات از باستانی ترین موسیقیهای ایرانی میباشد. سازندری موسیقی تاتی این کتاب و آلبوم در ماج (سال ۱۳۹۲)، مانند موسیقی ایرانیست و از سازهای رایج در موسیقی سنتی ایران در آن استفاده میشود. موسیقی و شعر این کتاب منقصر به مناطقیست که در بالا ذکر شده است.

بامانی (۲۵ آهنگ تالشی و تاتی)

شیشہ قلیان (تاتی)

shisha ghalyan

آهنگساز: مہراب مسرور

composer: mehrab masroor

♩ = 102
موزیک

The musical score is written in 6/8 time with a key signature of two flats (Bb and Eb). It consists of ten staves of music. The first staff begins with a treble clef, a key signature of two flats, and a 6/8 time signature. The tempo is marked as 102 beats per minute. The melody is written in a single line. The second staff contains a double bar line with repeat dots. The third staff has three trills marked with 'T'. The fourth staff has a trill marked with 'T'. The fifth staff has the word 'شعر' (Shair) written above it. The sixth staff has a trill marked with 'tr'. The seventh staff has the word 'موزیک' (Music) written above it. The eighth staff has the word 'شعر' (Shair) written above it. The ninth staff has the word 'موزیک' (Music) written above it. The tenth staff has the word 'شعر' (Shair) written above it. The score ends with a double bar line.

الاله تا پرامه، بلبل خندن آجامه
 الاله سينه به سينه، اشته قربان دد جان
 كو كو خندن آجامه، كيجه يان سس پرامه
 كوه به كوه بلبل و كيجه، اشته قربان دد جان
 شيشه قليان دد جان، خاليان چاي دان دد جان
 وله تا داونه به داونه، اشته قربان دد جان
 نوروژه خوان كه برا، چيجه بندان كو پرا
 چيجه و خندن و خوانچه، اشته قربان دد جان
 گوله باغم دد جان، چشم و چراغم دد جان
 قالي و فرش كاشان هم، اشته قربان دد جان
 الهی غم موينی، شاديان كم موينی
 شادی و غم و ترانه، اشته قربان دد جان

شاعر: دكتر جهان دوست سبزعليپور

بیزن بو یار (تاتی)
bayzn boo yaar

آهنگساز: مہراب مسرور
composer: mehrab masroor

♩=100

موزیک

T

T

A

T

T

T

T

آواز بخش اول

موزیک

1.

2.

آواز بخش دوم

A=B

Fine

آواز بخش اول

بیزن بو یار بیزن یار
خلکہ تله گفان کو
تنگہ تنگہ مش یارم
تہ قسم اشته خدا

آواز بخش دوم

تنگہ تنگہ گردم از تا تہ بونیم
دقیقہ دقیقہ دیسم رائہ سران تا تہ بونیم

دس و دلم لرزن یار
آوارہ من مَرزن یار
دہ گین آمبش یارم
دل کو بمرش یارم

شنگہ یارم من کوخبر نداری
نازہ یارم بیوفا باور نداری

شاعر: دکتر جهان دوست سبزیلیپور

مَغْرِب (تاتی)

maghrib

آهنگساز: مهرباب مسرور
composer: mehrab masroor

♩ = 84 موزیک

۳

T T T

T T

T T

A شعر موزیک

شعر موزیک شعر

1. موزیک 2. موزیک شعر T T T

موزیک T T T

1. موزیک 2. B موزیک A=B

شعر

موزیک

D.S. al Fine

پيله دريا قدر ام چش گیره نم	هنی مغرب که بو من غم گیره غم
سپیدی میل زنه، یا بو صبحه دم	دِ کینی غم چمه دنیا گو برشو
زلاله خانی مانه زو رت آبو	هنی مغرب که بو ام دل فت آبو
کنه داری مانه، که زو پُت آبو	اشتالو چیجه نی، ام چکیسه دل
بی کسیم بی قرار، من کو چه خواه	نزانم روزگار من گو چه خواه چه
پخسه من ددار من کو چه خواه	اگتش عومر و شادی و جوانی
عزیزانم گله گله ته برده	فلک هر چی بیه منه، ته کرده
چمن چش پرانه کو، ته هرده	چمن یار و عزیز و کیمسه و کس
دور از اشته، منش اسیر آکرده	چه باجم زندگی من پیر آکرده
طمع و ناجه گوش من سیر آکرده	آویزه کوه شیار، که واش نداره
غمه دنیا دله ته کم داره یار	دلم ای دنیا غوصه سهم داره یار
خراوه زمانه چه غم داره یار	مغرب که بو دلم نشه برمه

شاعر: دکتر جهان دوست سبزعلیپور

نازہ یار (تاتی)

yaaza naar

آهنگساز: مہراب مسرور

composer: mehrab masroor

♩ = 84 موزیک

♩ = 84 موزیک

A T T

T T

B

شعر tr

tr tr tr

شعر A=B

Fine

شادیہ روزگارِ ان گم مَوینی	نازہ یارم الہی غم مَوینی
الہی حسرت و ماتم مَوینی	سیاہ دنیا دلہ با ام ہمہ غم
دُ دنیا غم دارہ لُبک مَزن یار	دلَم وزمہ دارہ دُبک مَزن یار
سیاہ کلاجی شار مَن تُک مَزن یار	دلَم کَنہ دارہ دلہ شُ پُوچہ پُوچ
بہ جزا شتہ یار دیگر ندارم	نازہ یارم تہ گُو خبر ندارم
خلکہ واتہ گفان باور ندارم	قسم تہ دَم چمن مرگ و جوانی
ہَزن کہ مَن وینی گولاز کری تہ	نازہ یارم تہ چَند ناز کری تہ
نچریش بندہ تکان واز کری تہ	نزانم کان سیاہ چشمہ شکاریش
دلی داری تہ خاطر خواہ نداری	قشنگی داری تہ، وفا نداری
دشی دریا، غم از دریا نداری	بدون کشتی و تخت و کرجی
آوہ کیجہ مانہ کُہ پَر مدارہ	دور از اشته چَمَن سَر سَر ندارہ
غم و دَردی تہ کو بہتر ندارہ	گُوہ بہ گُوہ گسَنہ ام چکِیسہ دل
دلی داری تہ خاطر خواہ نداری	قشنگی داری تہ، وفا نداری
دشی دریا، غم از دریا نداری	بدون کشتی و تخت و کرجی
نشم تَلار کو ایسوا کَرم تہ	دلَم! چند سالہ از دوعا کَرم تہ
خدا زانہ ہیزم رسوا کَرم تہ	بہ غَیر از مَن اگر یاری بگیری

شاعر: دکتر جہاندوست سبزعلیپور

بامانی (تاتی)

bamani

آهنگساز: مہراب مسرور
composer: mehrab masroor

$\text{♩} = 82$
(۳+۲)

موزیک

T

T

T

T

شعر

tr

tr

موزیک

شعر

Fine

موزیک

T

T

شعر

موزیک

T

T

T

T

شعر

T

موزیک

T

T

D.S. al Fine

بامانی

چشم و چرايه بامانی، باغ و سرايه بامانی
چمه غمه دنيا دله نقره طلايه بامانی
چش مَواج آهو چشان، مَواج مَونگه گلان
از بمرام قد رار مخمل قباي بامانی
پينه و وصله مگه، ته اشن خسته مکه
ناز بگه نازه يارم، نازر به جايه بامانی
ديم گوله تا دسه يه، لور انار و پسته يه
پشانی تخته مَواج تختِ خدای بامانی
زو پرو بانه سران آفتاو پرا خانه سران
ته نخوای بانه مگی بانه ر بلای بامانی
گول گوله شاله پرَن ترمه دسماله پرَن
بو برون تنگه سران عروس نماي بامانی
وله تا يه بامانی، گوله سرا يه بامانی
چمه غمه دنيا دله، چشم و چرا يه بامانی

شاعر: دکتر جهان دوست سبزعليپور

ولہ تا (تاتی)

velataa

آهنگساز: مہراب مسرور
composer: mehrab masroor

♩=90

موزیک

T

T

شعر

موزیک

شعر

موزیک 1.

موزیک 2.

شعر

موزیک

شعر

موزیک 1.

موزیک 2.

شعر

موزیک

T

T

T

T

T

T

شعر

شعر

Fine

وَلَه تا زو پرو دنیا خَراوه
 تَمَام کوه و کُوشَن غَرَق خواوه
 وَرَه کوه سَر گَته سِیَنَه به سِیَنَه
 چَمَه ام گولَه تایان دل کَباب
 بورَه یَندی بِنَم یَندی دَپَرسم
 بِنَم ام دیمَه کو کین آفتاب
 نَوروزَه ما دَر آسالیار آگرده
 چه واجی آفتاو کینی دَتاوه
 وَلَه تا ناز کری، مگم نزانِی
 چَمَه ام دنیا ظلمان بی حساب
 بورَه یَندی مَزَن ام کوه و صَحرا
 بِنَم وَر آو آبو یا دل پَتاو
 آلاوَه کرده را آلاو نویندم
 نزانم شَخْتَه ی یا که آلاو
 وَلَه تا، تَه پرای شَخْتَه گین آبو
 اگر خَوای زو پرو، زوتر ثواب

شاعر: دکتر جهان دوست سبزعلیپور

تالشیمن
taleshimoon

آهنگساز: مهرباب مسرور
composer: mehrab masroor

♩ = 110
موزیک

۷

T T T T T T

شعر

tr

tr

موزیک

2.

1. شعر

موزیک شعر

موزیک شعر

شعر

مرواری دونه ایمون دریا تونی کو دریمون
 چم ناجانه همه آلاشی لچون آریمون
 اشته بند و ویشه سرا را مرم
 اشته جنگلی سوجه وا را مرم
 تالش دد ، تالش خشو ، تالش ما
 تالش هشی ، تالش ساره ، تالش ما
 کیلاغا چیل بوم تالش بومونو
 مثله زنجیل بوم تالش بومونو
 شاعر: اکرم کرم زاده هفته خونی (سوزه نغم)

تالشیمن تالشی خاصه نومی یا پریمون
 بدا بسان توروں دیشبنده چتون سری کو
 تالش اشته کاوه دریا را مرم
 عجب رنگی خدا ژنده به گیریه
 تالش مسه ، تالش مونو ، تالش وا
 تالش وطن ، تالش زمین ، تالش خاک
 بایه همدیل بوم تالش بومونو
 واتشونه تالش یا دا کورایه

لیوہ تا
livataa

آہنگساز: مہراب مسرور
composer: mehrab masroor

♩=84

موزیک

شعر

موزیک

1. 2. شعر

موزیک

T T

T T

The musical score is written on ten staves. It begins with a tempo marking of 84 beats per minute and a 4/4 time signature. The melody is primarily composed of eighth and quarter notes. There are several trills marked with 'T'. The score includes lyrics in Urdu and English. The first staff has a rest for 8 measures followed by the melody. The second staff continues the melody. The third staff has a trill at the end. The fourth staff has a trill in the middle. The fifth staff has the Urdu word 'شعر' (Shair) above it. The sixth staff has the Urdu word 'موزیک' (Music) above it and a first ending bracket. The seventh staff has the Urdu word 'شعر' (Shair) above it. The eighth staff has a key signature change to two sharps. The ninth staff has the Urdu word 'موزیک' (Music) above it and two trills. The tenth staff has two trills at the end.